

TISKOVÁ ZPRÁVA

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o ekonomické situaci země a o materiálních podmínkách své domácnosti

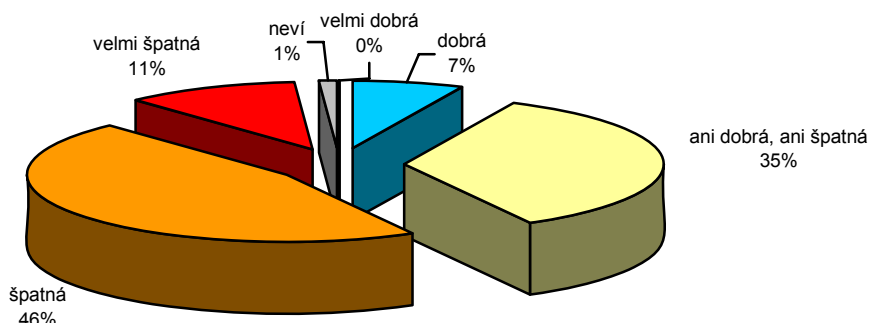
Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2009, v09-06</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOU AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>8. – 15. 6. 2009</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1107</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34</i>
Zveřejněno dne	<i>27. července 2009</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

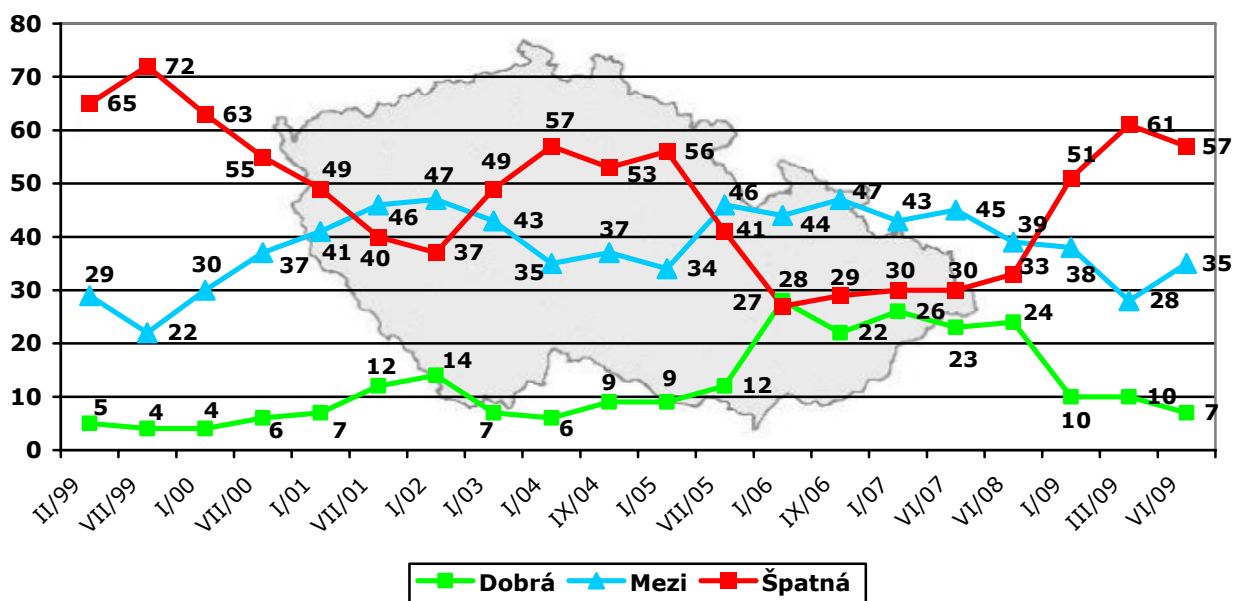
V rámci červnového výzkumu Naše společnost 2009 byly respondentům předloženy některé otázky týkající se ekonomické situace České republiky a materiálních životních podmínek jejich domácností.

První otázka zjišťovala, jak lidé hodnotí aktuální ekonomickou situaci v České republice.¹

Graf 1: Hodnocení současné ekonomické situace (%)

¹ Znění otázky: „Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás: a) velmi dobrá, b) dobrá, c) ani dobrá ani špatná, d) špatná, e) velmi špatná.“

Graf 2: Současná ekonomická situace v ČR (v %)²

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobrá“ zahrnuje součet podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“, kategorie „špatná“ je součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

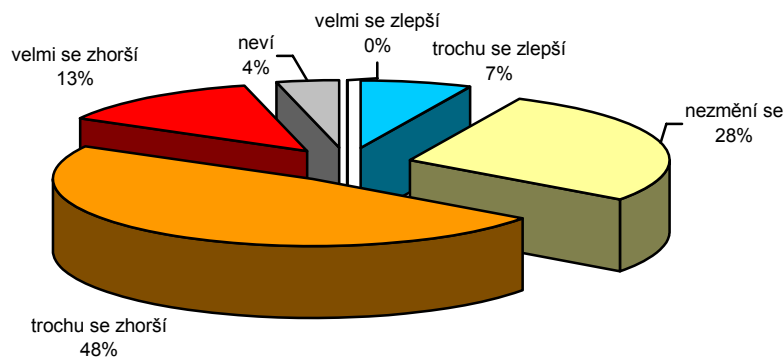
Výsledky zachycené v grafech 1 a 2 ukazují, že jako dobrou aktuální ekonomickou situaci hodnotí jen 7 % dotázaných, což je minimum od druhé poloviny roku 2004. Naopak jako špatnou či velmi špatnou vidí současnou ekonomickou situaci 57 % občanů. 35 % ekonomickou situaci hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“. Oproti letošním březnovému šetření, kdy byla otázka do výzkumu zařazena naposledy, se právě zastoupení posledně uvedené, středové kategorie odpovědi poněkud zvýšilo na úkor negativního i pozitivního hodnocení. Celkově však stávající hodnocení, do něhož se silně promítá vědomí probíhající krize, zůstává výrazně horší, než jaké bylo kdykoli v průběhu předchozích tří let, ačkoli je samo o sobě stále ještě o něco lepší, než bylo v období let 1999 až 2000, kdy se otázka v této podobě začínala pokládat a kdy se do hodnocení promítaly dopady ekonomické krize z let 1997 až 1999.

Podrobnější analýza na základě sociodemografických znaků ukázala, že kritičtější současnou ekonomickou situaci vnímají především lidé se špatnou životní úrovní a v menší míře i ti, kdo životní úroveň svojí domácnosti hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“, zatímco relativně příznivější hodnocení se objevuje mezi dotázanými, kteří svoji životní úroveň hodnotí příznivě. Tomu odpovídají i další zaznamenané rozdíly, když poněkud kritičtějšími v tomto ohledu byli respondenti starší 60 let, důchodci, vyučení bez maturity, nezaměstnaní a lidé pracující v dělnických profesích. Naopak relativně méně nepříznivě vyznívalo hodnocení absolventů vysokých škol, podnikatelů a živnostníků či vysoce kvalifikovaných odborných a vedoucích pracovníků. Z hlediska politické orientace kritičtějšími byli nevoliči, stoupenci KSČM a v menší míře i voliči ČSSD, naopak poněkud méně kriticky vystupovali příznivci ODS.

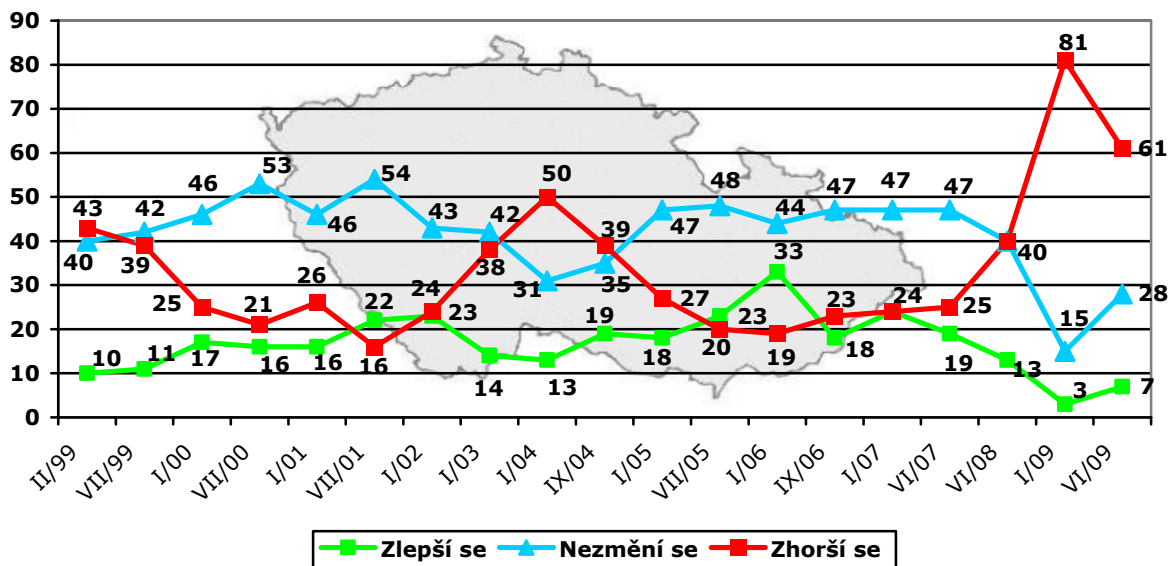
Další otázka zkoumala názory respondentů na budoucí vývoj české ekonomiky.³

² Údaje za respondenty ve věku od 18 let.

Graf 3: Očekávaný vývoj ekonomické situace ČR (%)

Graf 4: Očekávaný vývoj ekonomické situace ČR v příštím roce (v %)⁴

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „zlepší se“ je součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“, kategorie „zhorší se“ je součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

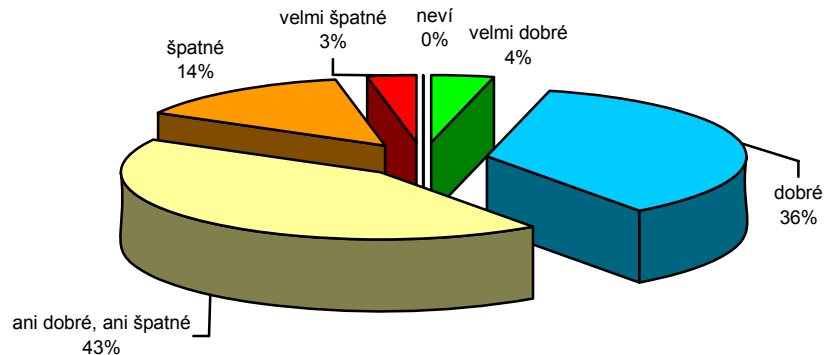
Jak je vidět z údajů v grafech 3 a 4, v současnosti velmi výrazně převažují negativní očekávání pro nejbližší období, pokud jde ekonomický vývoj v ČR. Celkem 61 % očekává, že se situace velmi či trochu zhorší, 28 % předpokládá, že zůstane stejná a jen 7 % čeká zlepšení. V porovnání s počátkem tohoto roku jsou však stávající očekávání vývoje ekonomické situace méně kriticky vyhocená, když podíl očekávaného zhoršení se snížil o dvacet procentních bodů. Přes toto výrazné dílčí zlepšení však očekávání dalšího ekonomického vývoje vyznívají hůře než kdykoli před tím v období od roku 1999 do roku 2008. Z podrobnější analýzy dále vyplynulo, že zhoršení očekávají výrazně častěji zejména ti, kdo kriticky hodnotí již stávající ekonomickou situaci, čemuž odpovídají i obdobné sociodemografické diference jako u předchozí otázky.

³ Znění otázky: „Myslíte si, že ekonomická situace se v tomto roce a) velmi zlepší, b) trochu se zlepší, c) nezmění se, d) trochu se zhorší, e) velmi se zhorší.“

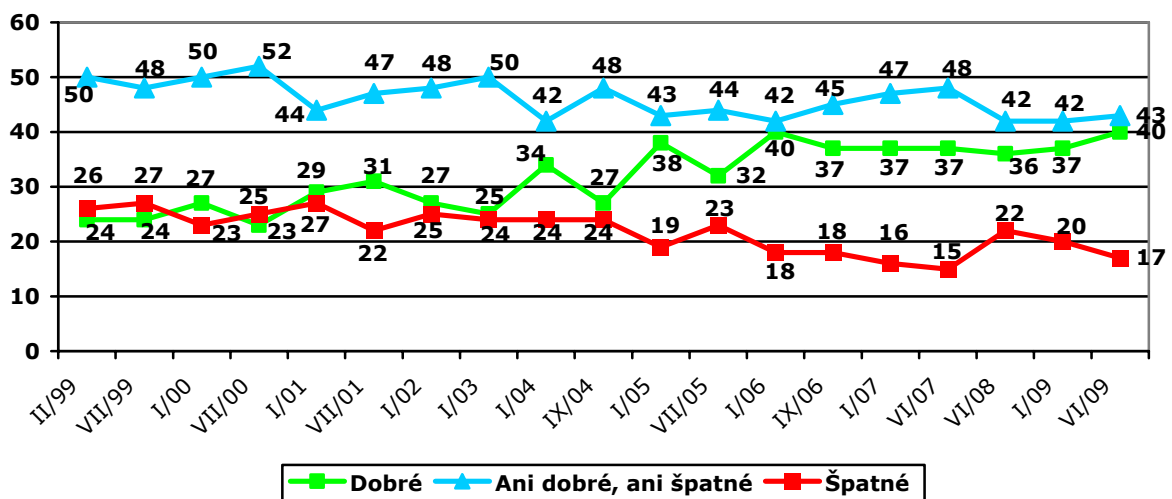
⁴ Údaje za respondenty ve věku od 18 let.

Další otázka výzkumu se věnovala aktuálnímu hodnocení materiálních životních podmínek domácnosti respondenta.⁵

Graf 5: Hodnocení současných materiálních podmínek domácnosti (%)

Graf 6: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti respondenta (v %) ⁶

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „dobré“ zahrnuje součet podílů „velmi dobré“ a „dobré“, kategorie „špatné“ je součtem podílů „špatné“ a „velmi špatné“.

Výsledky zachycené v grafech 5 a 6 ukazují, že u stávajících materiálních životních podmínek domácnosti zřetelně převažuje příznivé hodnocení (40 %) nad nepříznivým (17 %) při relativně nejvyšším podílu středového hodnocení „ani dobré, ani špatné“, byť mezi ním a příznivým hodnocením v součtu obou podílů „velmi dobré“ a „dobré“ je jen minimální rozdíl. Oproti předcházejícímu šetření nebyla v tomto hodnocení zaznamenána žádná statisticky významná změna a lze tudíž konstatovat, že současná ekonomická krize prozatím na domácnosti plošně příliš nedolehla. Ve skutečnosti je stávající hodnocení materiálních životních podmínek domácnosti na úrovni svého historického maxima zaznamenaného v lednu 2006.

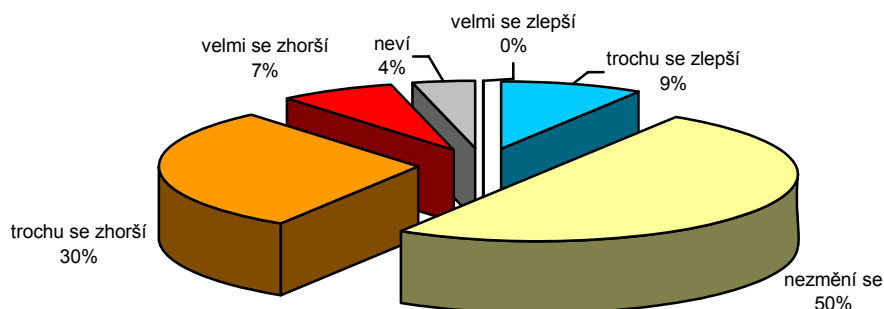
⁵ Znění otázky: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? a) velmi dobré, b) dobré, c) ani dobré, ani špatné, d) špatné, e) velmi špatné.“

⁶ Údaje za respondenty ve věku od 18 let.

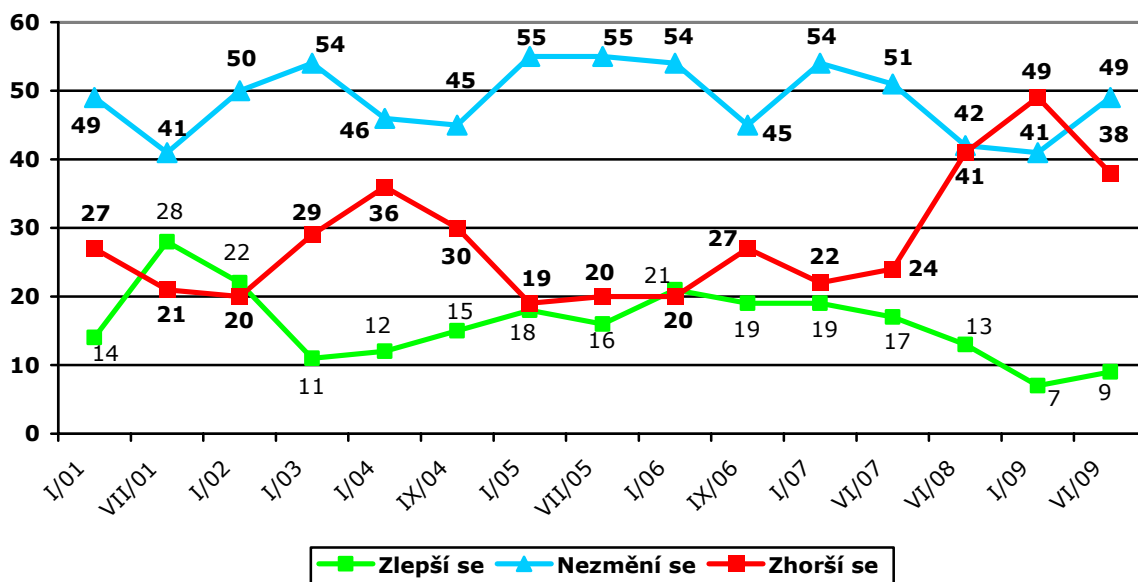
Z podrobnější analýzy vyplynulo, že hodnocení materiálních životních podmínek velmi silně koresponduje se subjektivním hodnocením životní úrovně. Lépe je hodnotí absolventi vysokých škol nebo středních škol s maturitou, podnikatelé a živnostníci, vysoce kvalifikovaní odborní a vedoucí pracovníci, studenti a stoupenci ODS. Naopak hůře materiální životní podmínky svých domácností vidí lidé nad 60 let, respondenti se základním či středním nematuritním vzděláním, důchodci, nezaměstnaní, lidé pracující v dělnických profesích a voliči KSČM či ČSSD, případně nevoliči.

Poslední otázka bloku se věnovala tomu, jak se podle dotázaných budou materiální životní podmínky jejich domácností vyvíjet v nejbližší době.⁷

Graf 7: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (%)

Graf 5: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (v %)⁸

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „zlepší se“ je součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“, kategorie „zhorší se“ je součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

⁷ Znění otázky: „Myslíte si, že se v tomto roce Vaše materiální životní podmínky a) velmi zlepší, b) trochu se zlepší, c) nezmění se, d) trochu se zhorší, e) velmi se zhorší.“

⁸ Údaje za respondenty ve věku od 18 let.

Z výsledku šetření, který ukazují grafy 7 a 8, je patrné, že nepříznivá očekávání ohledně dalšího vývoje materiálních životních podmínek domácnosti zřetelně převažují nad příznivými, což lze chápat jako projev pesimismu vyvolaného současnou ekonomickou krizí, ale že zároveň jsou stávající očekávání o něco lepší, než byla počátkem roku 2009, což koresponduje i s očekáváními dalšího vývoje ekonomické situace, o nich byla řeč v předchozím textu. Také v tomto případě očekávání poměrně silně korelují s aktuálním hodnocením, když zhoršení situace předpokládají zejména lidé, kteří materiální životní podmínky své domácnosti hodnotí negativně.